

Abonamente:

Pe un an . 750 Lei
Pe 6 luni . 390 Lei
Pe 3 luni . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA

Bulev. Regina Maria Nr.
16. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tariful la
Administrația știrilor
și la toate agențiile de
publicitate

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Roadele sesiunii Parlamentare

— Democratizarea prin împăcarea socială și
îndreptățirea intelectualilor. —

Arad, 15 Iunie.

Corpurile legiuitoare s'au închis. Deacuma, clientela politică a partidelor cari așteaptă să ia moștenirea guvernului în virtutea evanghelicele orânduiri: scoală tu, să mai sed și eu, s'a împăcat cu ideea prelungirii zilelor de opoziție și așteaptă, pentru la toamnă, un sac cu nădejdi roșii. Amatori de senzațional, scandaluri și pugile în Parlament, dezolați, și-și plimbe nostalgii în vilegiatură. Vând nevrând, distilul politic va trebui să fie peșcat de către cei mai năbădăși opoziționi, fiindcă, în definitiv, să mai adreseze clasică telegramă cu protestare în urma unei intruniri publice cu manifestare, dacă Săveanu pleacă în străinătate?

Dar nu despre tragi-comica a unei opoziții care a trebuit, fără rezultat, limitele unei acțiuni de răsturnare permise avem vorbim aci. Lumea, oricât de așteptătoare de scandal ar fi, s'a saturat de repetarea aceluiași scene de violență cari, cu toate că sunt unice în istoria parlamentului nostru, sunt considerate acum ca banale.

Rezervând pentru altă dată discutarea acestei chestiuni, relevăm un fapt straniu: o bună parte din publicul românesc ar ști să-și recapituleze, pe degete și la ordine cronologică, toate necuviințele rostite și făcute în Parlament, și este în același timp foarte departe de a-și la seama de mara opera legislativă care și-a găsit, în actuala sesiune, în bună parte, realizarea ei. Dacă ținem seamă că evenimentele n'au permis, dela 1918 și până azi, realizarea unor legi de fundament pe diferitele terenuri de activitate ci numai legislații de caracter de tranziție pentru protejarea evoluției firești, se poate afirma, fără exagerare, că actuala sesiune parlamentară a realizat, dela război încoace, cea mai importantă activitate legislativă.

Sub larma scandalagilor din Parlament se efectua, pe tăcute și aproape pe neștiute, cele mai importante legiuiri dela cari se așteaptă mai târziu, propășirea țării. Toate legile votate, inspirate în primul rând din simțul de conservare națională, constituiesc o reformă generală și radicală a principiilor cari au presidat la conducerea internă de până acum a țării, o răsturnare a credințelor și tradițiilor de până acum în materie de guvernare.

Reforma administrativă, legea reorganizării Camerelor de Comerț și Industrie, înființarea Camerelor Agricole, legea comercializării și reforma monetară, constituiesc, numai ele, o reformă radicală a vieții publice românești și a organizației noastre de Stat, care își așteaptă consolidarea.

Toate sunt lucruri noi și nu putem să ne încumetăm a profetiza ceva despre influența lor asupra mersului consolidării statului român. Dar un lucru îmbucurător și chează al succesului, este faptul că din aceste legiuiri se desprinde un principiu nou, o directivă care se înșiră ca un fir de auriu al tuturor dispozițiilor care conțin: largirea simțitoare a cercului elementelor chemate să chibzuiești și să aplice aceste reforme. Puterea administrativă cedează unui număr de particulari spe-

cialiști pe toate terenurile, atribuțiile ei, prin fundarea unor instituții în care particularul ales are un loc oficial.

Aceasta este marea garanție în fața căreia legiuitorul n'a stat mult la îndoială spre a da un aspect nou vieții de stat.

Am familiarizat, pe cât ne-a stat în putință, pe cititorii noștri cu toate dispozițiile reformelor mai principale cari au trecut sau sunt destinate să treacă prin Parlament, și deci nu e nevoie să demonstrăm afirmația noastră.

Vom arăta aci o dispozițiune din cuprinsul legii pentru organizarea Camerelor de Muncă, trecută numai prin Senat, din cauza lipsei de timp.

Se știe că, la noi în țară, a devenit aproape o tradiție neglijarea clasei intelectualilor, cărora li se face nedreptatea de a fi lăsați la coada categoriilor sociale cari merită soliditatea Statului. Ei sunt până azi, și mai ales azi, așezați de împrejurări, de conveniențe sociale și de noravuri ca un fel de paria ai societății românești. Cuvântul nu este exagerat, dacă ne silim să pătrundem în adâncul unor vieți chinute și roase de cea mai penibilă mizerie fizică, soră mai mare a mizeriei morale.

Și iată cum s'a ajuns și la fundul societății românești, la intelectuali, fapt care dovedește că toate celelalte categorii au fost satisfăcute. Cui negru pe alb: „In aceste Camere (ale Muncii) vor fi reprezentați toți acei cari muncesc fizic, intelectual, profesional sau artistic, salariat sau nu”. Va să zică, intelectualilor li se vor atribui și lor „parte din drepturile și îndatoririle organelor ministerelor muncii, industriei și agriculturii”. Ei vor avea să aibă rolul de împăcitori între patronii și salariați, să organizeze birouri de plasare, să contribuie cu lumina lor la înființarea unor instituții de cultură, economice, industriale sau comerciale, să-și dea avizul asupra proiectelor de legi și, în sfârșit, se pot și ei bucura, — intelectuali, — de șansa de a putea fi aleși în comisiile județene și comunale conform noii legi administrative, și chiar senatori trimiși în Parlamentul țării de către Camerele de Muncă.

Un început așa dar, al acțiunii de restituție în întregul pentru intelectuali. Na este nevoie să facem nici un comentariu, fiindcă faptele vorbesc. Ținem să facem constatarea că adevărata democrație nu constă în înlăturarea intelectualului dela viața publică, așa cum au făcut Sovietele, ci dimpotrivă în cooptarea lor pe terenul conducător al tuturor ramurilor de activitate. În rezumat, putem spune că activitatea parlamentară a făcut, în această sesiune, pași mari spre democratizare, împăcarea socială și îndreptățirea intelectualului.

Sărbătorirea dlui Ion I. C. Brătianu

Cu prilejul aniversării a 60 a de naștere a dlui Ion I. C. Brătianu, un comitet constituit ad-hoc din oameni politici din toată țara a luat inițiativa sărbătoririi actualului președinte al consiliului de miniștri.

Sărbătoarea va avea loc în toamnă.

Sboruri eroice

Arad, 15 Iunie.

Comandantul italian De Pinedo, care a pornit în aeroplan să facă ocolul pământului, după douăzeci și patru mii de kilometri sub ceruri nepăsătoare, s'a oprit pentru un scurt popas la Melbourne. Un scurt popas, și apoi iarăș sborul sublim, urmărit cu admirație de lumea întreagă.

De Pinedo, omul simplu și tăcut, a pornit fără gălgăie de pe pământul italian, pentru a străbate spațiile infinite...

A plecat cu sufletul și trupul pregătit pentru toate primejdiiile... A supus volanul voinței sale de fier... A sfidat abisurile... A înfruntat hotărât furtunile ceri și dispușut stăpânirea vremelnică a văzduhurilor... S'a îmbătat de azur și tăcerile profunde l'au oțelit și l'au crescut...

Fără să-și trimbeze isbănzile a trecut înainte ca un stăpân absolut al aerului...

De Pinedo s'a arătat în toată această ispravă: un demn, admirabil fiu al Italiei noi, al Italiei care se ridică grandioasă din nepăsările și le-nervirile fatale.

Prea italiană și înaltă comandantului De Pinedo osanale. Italia e mândră că are astfel de fiu... Și dragostea poporului italian care îl înțovărește în sborul admirabil, îl multiplică lui De Pinedo forțele și curajul. El nu mai e un De Pinedo oarecare, ci e reprezentantul eroic al unei mari națiuni care privește mai mult spre viitor decât spre trecut. De Pinedo, — crainic al unei noi Italie care se clădește printre muncă titanică, — e un nume care trece în rândul celor mai mari eroi ai văzduhurilor.

Națiunea care a dat lumii pe-un Marco Polo, pe-un Cristofor Columb, pe-un Leonardo de Vinci, nu vrea să stea pe loc și să se mulțumească doar cu gloriile dinsele trecute...

Marconi, Caproni, De Pinedo și alții sunt fii ai unui popor viguros dela care omenirea așteaptă încă mari isprăvi.

In care țară este Aradul-Nou?

Santăm informați că în dimineața zilei de 14 Iunie s'a desvolt — în Aradul-Nou — monumentul eroilor morți pentru Ungaria (!).

Pentru această festivitate s'a putut fi făcută în toată libertatea comitetul ridicării acestui monument a binevoit să nu invite pe nici una din autoritățile românești.

Cei câțiva români, cari au participat întâmplător, au putut auzi — la rostirea discursurilor — tot ce un creier sănătos rezervă să judece.

Până auzim cuvântul autorităților județului Timiș-Torontal, suntem nevoiți să vorbim numai atât.

Congresul Primarilor

În cursul lunii Septembrie va avea loc la București congresul general al Uniunii primarilor din țară.

Congresul va fi prezidat de dl dr. Costinescu primarul Capitalei.

La congres vor lua parte și membrii guvernului.

NOTE

0 statistică a muncii

— Din care se poate trage multe concluzii. —

Arad, 15 Iunie.

Regiunea Târgul-Mureș-Timișoara

În regiunea Târgul-Mureș ancheta s'a făcut în 36 întreprinderi cu un număr de 9891 lucrători în anul 1924 față de 6863 lucrători în anul 1922, reprezentând un plus de 3028 lucrători. Deci numai întreprinderile metalurgice și-au redus activitatea.

În regiunea Brașovului funcționează în prezent 40 întreprinderi, cu mai mult de 60 lucrători fiecare. Din acestea 4 cu 847 lucrători s'au înființat după 1922.

Cele 36 întreprinderi din 1922 aveau la aceeași dată 8149 lucrători iar la 1924, 9873 lucrători deci cu o diferență în plus de 1724 lucrători.

Și în această regiune se observă o creștere a activității industriale între cel 2 ani.

Se semnalează totuși o reducere a activității metalurgice.

În regiunea Timișoara (jud. Timiș. Caraș-Severin și Torontal s'au vizitat în total 85 întreprinderi industriale din care 1 înființată în 1922. Totalul lucrătorilor existenți în cele 85 întreprinderi a fost în 1922 de 25.694 lucrători iar în 1924 de 25.327 lucrători.

Industria metalurgică

Ca și la celelalte regiuni, industria metalurgică din Timișoara trece prin criză.

Este, de astfel, după arătarea inspectoratului respectiv, singura industrie în care se găsec astăzi fără lucru aproximativ 1800 lucrători. Dintre acestea o bună parte s'au asigurat la alte întreprinderi.

În regiunea Cernăuți (Cernăuți, Suceava, Rădăuți, Gura Humorului, C. Lung, Cotmeu, Strojnet, Vinița, Siret, Vascăuți și Zastavna) nu există lipsă de lucru și nici nu sunt semne de ivire. Întreprinderile existente la 1922 au progresat simțitor, s'au înființat chiar multe întreprinderi după acest an, unele ocupând mai mult de 50 lucrători. Numai 2 întreprinderi, au lucetat lucrul. Se observă totuși în Cernăuți un plus de brațe. Sunt vreo 70 de lucrători cari cută plasmament dar nu vor să pice din localitate.

In Basarabia

În regiunea Chișinău (toată Basarabia nu există întreprinderi industriale cu mai mult de 50 lucrători. Nu există lipsă de lucru, dar oare care jână se observă în mica industrie și mai ales în meșeriele în legătură cu metalurgia, construcția și cizmăria. În general, lucrătorii cari nu găsesc de lucru în aceste meșerie caută angajări provizorii în altele. Se observă această adăptare siliă mai ales în Chișinău, Bălți, Tigheș și Sproca.

Oltenia

În regiunea Craiovei (jud. Meh. diași, Gorji, Dolj, Vâlcea, Romanși și Olt) nu există lipsă de lucru. Același s'a făcut la 29 întreprinderi care funcționează în 1922 cu 11.675 lucrători iar la 1924 cu 11.371 lucrători deci cu o diferență în plus de 5.606 lucrători.

În regiunea Târgoviște (jud. Argeș, Muscel, Dâmbovița și Teleorman) nu s'a

FOILETON

Cum se face o nuvelă?

Dar nu mai începe vorba, dragă poete, că dacă vrei să-ți faci o „carieră”, din talentul tău de scriitor, trebuie neapărat să te scobori la proză. Acum, cât îți va ține de cald și unde te va duce cariera asta, e altă soarelă. Ti-o spun asta pentru că știu, că nu ești de loc „om practic”. Dar ești tânăr, bine înzestrat, și din moment ce ai pasiunea lucrului și te drag să muncești, treaba e ca și făcută, pe jumătate. Și dacă ai să ai uneori amărăciuni și decepții urâte, tu vei face din ele versuri frumoase și îți va trece, nu-i așa? E mare consolatie la un poet un vers frumos; și tu le tai, slava Domnului.

Prin urmare, asupra acestui capitol — ne-am înțeles. Acum să vii la partea... gravă a scrierii tale, scrierea pe care, dacă știi că nu te superi, ti-as publica o bucurie în „Vieța”, atât am găsi-o de interesantă și plină de haz. Iar spui că ai vrea să debutezi în proză o nuvelă, și măntrebi pe mine cum se face... felul acesta de bucate. Iar mai spui că ai o succedenie de subiecte, că chiar ai început pe unele și că „nu merge”. Mă mir; tu nu mai ești începător. Este adevărat însă că multe „subiecte” se șterg

când vrei să le scrii. Asta înseamnă că ele n'au prins rădăcini destul de adânci în sufletul tău, că ele pluteau la suprafața gândurilor noastre, gata să se desfacă și să se strice la cea mai mică atingere de condei. Nu i însă un lucru de care să te îngrăștii atât! Căci, „subiecte” dragul meu, când ești scriitor, îți răsar în cale la fiecare pas. Cele mai bune dorm în tine; zgometele des-fărate te deșteaptă. Pe cât am văzut din pozitiile tale, tu ai destul material de construcție, și ai să te miri tu singur mai târziu ce întâmplări de nimic din lumea din afară dau plan, formă și viață amestecului de impresii pe cari le-ai trăit, și din valmăș-gul cărora subiectele dela sine se descalcă și devin nuvele. Să nu te lauzi însă niciodată cu ce ai de gând să scrii.

Săcum, vrei să știi cum se face o nuvelă? Asu-lă! Te primbi, bunăoară, pe stradă. În ci itea ta de spion al sufletelor omenesti, fără îndoială că nu treci neapărat pe lângă „citenții” tăi. Un hohot de râs, un cuvânt, un gest, toate găsesc un răsunet mai adânc, mai intens, provoacă ondulații mai largi în sufletul tău, decât

la al celorlalți muritori. Presupun că te cut repede pe lângă tine un om îmbrăcat în doliu. O clipă te-ai uitat la el, și ai văzut dintr-o singură aruncare de ochi atâtea lucruri cari încep să se dezvolte, să se lumineze treptat, să ia sens și proporții însemnate în închipuirea ta, și să te preocupe.

Era neras, cu pîlăria strâmbă... ce aer speriat avea, și ce repede-a trecut. A, pași răi nu-l mai pot ajunge, și ochii tăi poate nu-l vor mai putea vedea niciodată. Nu face nimic. Omul acesta, în trecerea lui pe lângă tine, fără să știe, a lăsat în sufletul tău ceva din suferințele și vieții lui. Când durile tale îl urmăresc, vor să străbată în secretele lui. Tu-i vezi căsă, de pe poarta creștea abia s'au desprins pânzele de doliu, îți trebi ferestrele deschise, cu geamurile nespălate, mobilele prăfuite, hainele rispite, picăturile de ceară albă slete pe scânduri, aerul trist al odărilor tîcătoare... și afli cine a murit. Și în închipuirea ta zădărnici nu oprește numai la presupunerea că omul acesta și-a oierdit soția. Unde se ducea el așa de repede și alături? În figura lui nu era numai umbra durerii trecute, mai mult decât asta era spaima unei primejdii, unei nenorociri apropiate, gata să-i dea ultima lovitură. De sigur că se ducea la un doctor. S'a vremea ce el alerga desperat pe stradă, tu te azezi, cu gândul la căpătâiul unui copil

Mica publicitate

De vânzare un câine în asemănarea de lup la Szalontai, Boulevardul. Regele Ferdinand Nr. 29. (1296)

Consiliul de Administrație și Comitetul Censorilor. Societății Anonime Forestiere din Lomaș, anunță cu profundă durere că Dl director

Alexandru Fried

după puține zile de suferință, la data de 14 l. c. a decedat în Satumare. Fiertatul a muncit mai bine de trei decenii neobosit și fără de preget în interesul și pentru prosperarea întreprinderii în fruntea căreia a stat, bine meritat prin fecunda sa activitate nepieritoare recunoștință ce îi datorăm piei sale memorii, pe care o vom păstra-o în veci. (1297)

Corpul funcționarilor Societății Anonime Forestiere din Lomaș, adânc îndurerat anunță încetarea din viață în ziua de 14 l. c. în Satumare după puține zile de suferință a D-lui

Alexandru Fried

mult stimatul director al societății. Vastele cunoștințe, sânguinta neîntrecută și dorul de muncă, cari virtuți au caracterizat personalitatea de funcționar, vor rămâne pururea în memoria noastră ca exemple de urmat. (1298)

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare
S. A. Arad

Adr. telegr. VAGONASTRA
TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Automobile pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone).
Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri.
Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tălări de gheviuri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm.
Presse cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magazinele de consignație mai jos notate:

Arad: Întreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri nr. 6.
Brașov: „Silvania” Întreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor nr. 7.
Cernăuți: „Mecano” S. A. Piața Unirii numărul 9.
Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel Mare numărul 3.
Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj.
Oradea-Mare: „Economia” S. A. p. t. Comerț și Indust. Piața Mihai Viteazul 1.
Sătmăre: Frații Princi, Turnătorie de Fier și Fabrică de Mașini
Sibiu: Compania Anglo-Americană, Breter Promenade.
Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. întreprind. tehnică Strada Ștefan V. 12.
Timișoara: Schwäbischer Landwirtschafverein, Giorve-gasse 5.

semațat lipsă de lucru. Dimpotrivă, se resimte o oarecare lipsă de brațe mai în toate profesiile.

În regiunea Ploiești (Prahova și Buzău) a început să se manifeste o lipsă de lucru în industria metalurgică, construcției și tăbăcării.

Întreprinderile nu s-au închis, dar și-au redus activitatea unele din industria metalurgică, a construcției și tăbăcării.

În regiunea Brăila (jud. R. Sărat, Brăila, Covurlui, Tulcea, Tutova și Tecuci), se semnalează lipsă de lucru în porturi. Municipii din porturile Brăila, Oalași, Tulcea n-au lucru permanent din cauză că exportul s'a redus. În metalurgie deosebită nu este lipsă de lucru, dar se întrevide o reducere a activității întreprinderilor.

În regiunea Bacău (jud. Putna, Bacău, Neamț, Roman, Suceava) se simte o accentuată lipsă de brațe la exploatarea de păduri, fabrici de cherestea și pielărie.

În regiunea Inspectoratului Iași (jud. Dorohoi, Botoșani, Iași, Vaslui și Fălcuș) se simte lipsă de lucru în metalurgie. Patronii pentru a nu concedia pe lucrători se vad nevoiți adesea să reducă numărul orelor de lucru și cota salariului. În celelalte industrii situația e normală.

În regiunea Satu Mare (jud. Satu Mare, Maramureș și Ugocin)

S'au vizitat 31 întreprinderi, cari ocupau în 1922 un total de 6111 lucrători, iar astăzi 6093. În 1922 se găseau în aceleași întreprinderi 159 lucrători străini, iar astăzi sunt 99.

În regiunea Satu-Mare nu există lipsă de lucru.

Regiunea Bucurași

În regiunea Inspectoratului Bucurași (jud. Ilfov, Vitești și Iași) au răspuns la chestionarul trimis în vederea alegerii date lor 120 întreprinderi din industrie: metalurgică, hârtie, alimentară, textilă, lemnului, pielărie și ceramică. S'au primit răspunsuri și dela marile fabrici metalurgice.

Din răspunsurile sose se deduce că deși nu este vorba încă de o criză de lucru, dar o stagnare se observă în industria metalurgică, lemnului și pielăriei. Industria textilă progresează. Față de numărul lucrătorilor ocupați în 1922 numărul celor utilizați în prezent este într-o măsură în creștere. Deosebită progresează industria alimentară.

Din cele expuse mai sus se poate vedea că nu este vorba de lipsă de lucru și că numai unele cauze ce vor putea fi înlăturate, au provocat unele crize mai ales în industria metalurgică.

R. M. S. -- Timișoara

„Ne e cea mai prețuită instituție și la a cărei bună conducere și organizare trebuie să veghiem cu toții, prin faptul, că ne poate da după timp și împrejurări, felurite... figuri bune sau rele.

Cu gândurile aceste am pășit înălțatul monumentalei clădiri cu amestec de oameni, masini, și depozite de tutun. Mica plăcută carăntă desăvârșită și nu impusă prin ordine severe ci, născută din bunul simț și convingerea fiecărui.

Punctualitatea funcționarilor și a lucrătorilor din fabrică: exemplară astfel, că aceia „Conducă de Prezență...“ care a fost veșnic o grijă și un prilej de mânie pentru atâtea generații de slujbași — mi gândesc la cei mici — e turburată numai de mâinile grăbite ce-i întorc foile și de semnăturile conștiincioase.

Activitatea profesională de care nu se poate vorbi cu simț de critică având în vedere considerații de: prețuri ardate, deci, comenzi mai puține, calitate, etc. precum și

Activitatea de umanitarism la care mă voiu opri mai mult prin faptul că se impune vederilor noastre în aceste vremuri oarecum sterile de mult avânt.

Fabrica de tutun din Timișoara, în actuala formă și conducere — posedă un „Leagăn“ pentru copiii lucrătorilor cari sermane luptând cu vitregia zilelor de azi, sunt nevoite ca imediat după lăuzie să muncească pentru a putea pune pe masă de acasă un codru de păine... „integrală“.

Astfel, că din inițiativa d-lui Mardan și sub îndreptarea supravegherii a d-lui subdirector Frunză, o soră, d-na Bogdanescu — de care nu numai noi, dar și importante personalități ce-au vizitat fabrica și „Leagănul“ au avut cuvinte de laudă — primește la ora 7 dim. 50 de micuți ai lucrătorilor, micuții ce sunt îmbrăși imediat, achimbiți cu rufărie curată, fiecare cu leagănul său, primind de două trei ori pe zi alăptare — până la ora 5 p. m. când sunt lăsați acasă. Acest „Leagăn“ constituie cea mai frumoasă pildă de urmat în deosebi la Timișoara unde este orașul fabricilor — și de alte instituții, pentru că în scurt timp să nu mai avem prilej și deci să uităm de atelările întinse, coase umede, de muncitorii mărșăviri deșirați și cu plămâni ciuruiți. Frumoasele povești pe care — știința și îndemnul învățătorilor noștri — ni le-a popularizat prin cărți, direcțiunea R. M. S. Timișoara a lăsat că trebuiesc puse în practică și rezultatul e mai mult decât îmbucurător.

Impărtășesc aceste rânduri aradanilor cu

gândul că și în orașul din sudul Crișanei sunt fabrici unde pilda de mai sus poate fi în mână cu folos și în special pentru a arăta tuturor cetățitorilor câtă muncă depun și câtă modestie au activii conducători ai Fabricii de tutun.

Cinematograf pentru lucrători în fabrică... Nu vi se pare curios? Cu doi-trei lei să ai ocazie ca seara, 1 ceas în loc să te strângi la un „pahar cu vin“ să vezi cele mai noi filme și pe cei mai mari artiști ai ecranului jucând. Cazinou cu bibliotecă — mică deosebită — dar cum am auzit funcționarii vor face încercări înaseminate donații de cărți pentru a o completa.

Teatrul secției Culturale RMS la răstimpuri și iadesebi la sărbători dă producțiuni apreciate. Mai mult, această secție culturală a fost invitată să se producă prin mai multe sate și orășele din Banat. Remarc: plusul de încasări, această secție culturală înțelege să-l dea în scop de binefaceri.

Soc. Sportivă RMS, alcătuită din funcționarii și lucrătorii acestei fabrici — ne arată cu prisosință că pe lângă ramura culturală nici fizicul nu a fost neglijat.

Am avut ocazia ca în ziua de 12 Iunie 1925 să asist la adunarea generală a acestei soc. și am văzut din chestiunile dezbătute, că din membrii nu se mulțumesc de a participa fictiv ca membri, — ci, cu deosebit tact și dragoste caută să aducă fiecare totă puterea sa de muncă în folosul organizației.

Închei: Fabrica de tutun Timișoara, ne poate arăta prin pilda conducătorilor ei muncitorii și conștiincioși că jertfăvindu-și bani, timp și multă bunăvoință, măresc prestigiul instituțiilor noastre și că schimbă în ochii străinilor vechiul chip de: „Țară mică și însoptită“.

Corresp.

Secerășul grâului

În nucle regiunii ale Olteniei unde recolta e foarte abundentă a început de câteva zile secerășul grâului.

Prințesa moștenitoare a României la Londra

Londra, 13. (Rador). — Prințesa moștenitoare a României însoțită de principesa Ileana au sosit aseară în gara Victoria, fiind primite de d-na Titulescu. Prințesele au fost conduse la legația română.

Procesul asasinatelor dela Beiuș-Lunca

Oradea-Mare, 14 Iunie.

În continuare, Tribunalul audiază pe următorii martori:

Moise Miclea, ferar din Băița. Spune că soldații au omorât foarte mulți țărani din comunele învecinate. Pe acuzați nu i cunoaște.

Alexandru Varadi, factor poștal din Lunca, spune că în seara aceea a voit să plece la Băița, dar acuzații Sachs și Klein l-au sfătuit să nu meargă, deoarece noaptea asta vor fi împușcați pe șosea. A ascultat și nu a plecat decât dimineața. Atunci a văzut trei țărani împușcați pe marginea șoselei.

Sachs și Klein neagă că ar fi spus lui Varadi să nu plece seara pe șosea. Martorul întărește prin jurământ cele afirmate.

Alexandru Tuducea, comerciant ambulant, spune că fusese și el arestat în preună cu mulți țărani, în privința lui Sachs dela Lunca. A doua zi dimineața a fost pus în libertate și, plecând spre Băița, s'a întâlnit cu acuzații Katz, căruia i s'a plăns că a fost arestat și bătut fără motiv. Katz i-a răspuns: „Așa vă trebuie, bine ți-a făcut. Ați trebuit împușcați cu toții“. Acuzații neagă că ar fi spus aceste vorbe. Martorul întărește cele spuse prin jurământ.

Apărătorul Grunstein cere citarea d-lui judecător Costea ca martor, care a făcut armata împreună cu Ionaș și poate da lămuriri prețioase asupra lui. Tribunalul ordonă citarea.

Desideriu Tempeleanu, subprefect, fost primar de Vascau pe timpul citic. Dă descriere cum era situația în timpul revoluției și cum s'a lucrat pentru restabilirea ordinii. Se făceau cercetări de către judecătorii, deoarece țărani atacașă și Vascau cu intenția de a prăda filiala Băncii Bihoreana din Vascau.

Din Beiuș am auzit că s'a împușcat un om. Declară că cunoaște pe acuzații Stern zis Szanto, pe Sachs, Klein și Katz. Pe Katz îl cunoaște mai demult. Avea o prăvălie în Bihaiu. În revoluție nu știe să fi luat parte, căci consiliul național îl luase locul în administrația plășii. Klein era jandarm pe vremea, comandantul postului de jandarmi, apoi funcționar. Pe Sachs numai dela Lunca îl cunoaște.

Petru Morna, fost notar la Băița. Spune că a plecat cu familia la Vascau în acele timpuri. Apoi a auzit că s'a făcut câteva strângeri în jurul Vascaului. Mai mulți intelectuali din Vascau au cerut armată dela ministerul de război ugar, pentru restabilirea ordinii. Săind această armată, comandantul Ionaș s'a certat cu Nicolae Bogdan și l-a și maltrat în piață, pentru că nu a pus la dispoziția armatei alimentație și încălțăminte bună. Bogdan spunea că poate da numai ce are. Intelectuali români au intervenit pentru Bogdan, ca să nu fie tratat atât de jos. Când soldații au plecat prin sate, l-au luat și pe el să le arate, cine sunt făptuitorii.

Descrie apoi cum au rechiziționat alimente pentru armată, cum au adunat bani dela comune ca diurne pentru făcătorii de „ordine“ și cum au adunat obiectele furate cum au adunat pe oameni, cum au fost bătuti și arestați în pivnițe. Apoi că la Sighiștea au fost ospătați de fructușul Toader Atanase, după care au împușcat 4 oameni. La Câmpani au arestat și pe un student în filozofie, Atanase Popa, care făcea cu țărani și martorul a intervenit pentru eliberarea oamenilor a la luptă parte. Dintre acuzații cunoaște pe Sachs, Klein, Katz și Stern. Nu știe să fi participat la asasinat.

Sabina Perța, fiica lui Gheorghe Perța, ucis, în Hotar, spune că au venit soldații să caute cai și au împușcat pe tatăl ei

în capul satului. După aceea a venit Sachs la ea acasă. A înjurat-o și i-a spus: „bine au făcut ca au împușcat pe tatăl tău. Pentru asta am venit, ca să-l dăm gata“. „Să știi că acum eu sunt Dumnezeuul vostru“. Ea a început să se vâete, dar soldații au strigat: „Să taci, că te împușcăm!“.

Se naște un incident între apărare și acuzare pe chestia lui jurământului dela martori. Tribunalul ia jurământul.

Gheorghe Balint, primar în comuna Iliștar, descrie cum au venit soldații aduși de Sachs și au împușcat oamenii. A văzut pe Perța a fost împușcat de un ofițer. A auzit cum soldații au ascultat de Sachs; dacă spunea „ușed“, atunci era vai de noi, dacă el spunea „lasă-l dracului“, scăpam de torturi. Chiar și pe el l-au bătut soldații până ce nu a spus că el e primarul satului. Deosebitea și Tirla îndemna pe soldați să maltrateze oamenii. Sachs a spus martorului: „Imi pare rău că Perța e mort, așa vrea să fie viu să mai vorbesc cu el.“

Ioan Damoc, invalid de război, spune că din ordinul lui Sachs a fost bătut de moarte până ce a venit primarul Balint și l-a scos din mâinile lor. Când s'a rugat de Sachs să nu-l mai bată, căci îl cunoaște că el nevinovat, Sachs a răspuns: „Azi nu cunoșc pe nimeni.“

Martorul declară că după intrarea armatei române, Sachs a promis martorului și altii 3 oameni bătuti din ordinul său, nu-l denunțe, că le va plăti bani, câte 200 de coroane.

Lazar Pahtea a fost luat din pat, zăcea bolnav, a fost legat și bătut din dinul lui Sachs; i-au rupt coastele pe și azi le are rupte. Și pe el tot primarul Balint l-a scos din mâinile lor. Întă afirmă că Ioan Damoc, că Sachs a promis coroane dacă vor tăcea că au fost b. din ordinul său.

Văduva Eva Buglea spune că au pățit soldații la ea în casă, l-au răpădit și strâns lucrurile, au bătut-o și i-au ucis o fetiță nepoata sa. Procesul continuă.

ARTISTICE-CULTURALE

Cursuri de înaltă cultură pentru străini la Veneția

Cursuri de înaltă cultură pentru străini vor ține la Veneția și anul acesta, dela 30 Septembrie.

Programul cuprinde cursuri de limba literatură italiană; cursuri de artă venețiană cu vizita monumentelor și principalelor leri sub conducerea celor mai iluștri artiști; critici; cursuri de istorie a Veneției și Italiei contemporane; cursuri de istorie muzicale. Majoritatea cursurilor vor fi ținute la „Ca Foscari“ în minunatul palat al gilor „Foscari“, pe Canal Grande.

Persoanele înscrișe la cursuri vor beneficia de o reducere de 40 până la 60 sută pe Căile Ferate Italiane la dus și tora; de intrarea liberă la Muzeele și librării de Artă; de importante reduceri multe hoteluri din diferite categorii.

Informații și programe pot fi cerute „Secreteria dei Corsi per Stranieri“, (Foscari) Venezia.

Revista „La vita Italiana“ Română

Ultimul număr din „La Vita Italiana“ putea considera că este dedicat României. E locu să constatăm că valoroasa revistă a lui Giovanni Preziosi ne-a fost totdeauna favorabilă și studii asupra țării și oamenilor noștri au fost publicate prea adesea de ții torii italieni cât și români.

În numărul dela 15 Maiu trecut găsim La soluzione della questione d'Oriente de G. Hippucci Giustiniani, care între altele expune și o prezentare din istoria noastră. Îl patto orientale e la Piccola latesa a Umberto Nani, unde bine țieles se acorom României rolul ce-l are în Mica Înțelegeri. La Riforma agraria della Grande Romania de Aurelio Palmieri — care după cele țile țacute pare a cunoaște limba noastră. La Republica Moldova della Russia sovietista de Aurelio Palmieri.

Sediința partidului maghiar din Cluj

Cluj, 15. — Comitetul de conducere partidului maghiar a ținut o sesiunță predata de contele George Bethlen și înlocuște pe d. președinte Ștefan Ugar care e bolnav.

Punctul cel mai important din ordin de zi a fost pretenția grupului din Galici care a cerut să fie publicat pactul de Ciucea.

Părerăa comitetului a fost că publicarea cunoaște în general acest pact, iar în ce privește detaliile nu e nevoie de publicarea lor fiind o greșală de fapt.

AL VLAHUTA

general Văitoianu in județul nostru

Arad, 15 Iunie

Duminică 14 cor. la orele 10 jum. din oraș a sosit în Arad, venind de la urești, d. general Văitoianu, ministrul comunicațiilor.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc. General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc. General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc. General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc. General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc. General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc. General Văitoianu a descins la oraș d. inspector administrativ I. George, prefectul județului, unde a luat și un loc.

Consiliul de miniștri din ajunul vacanței

Membrii guvernului s-au întrunit într'un consiliu de miniștri sub președinția d-lui Brătianu.

S-au stabilit concediile miniștrilor cari pleacă în străinătate.

Dintre toți membrii guvernului numai doi miniștri vor pleca în concediu și anume d. Al. Constantinescu, pe la începutul lunii Iulie și d. Vintilă Brătianu care se va duce pe la sfârșitul lunii Iulie la Royal spre a-și continua cursa la începutul anului trecut.

Interimul d-lui Al. Constantinescu va fi înlocuit de d. general Văitoianu iar al d-lui V. Brătianu de către d. I. G. Duca.

Consiliul a hotărât apoi să fie revizuită toată legislația cu caracter social, care a fost alcătuită și care din lipsă de timp n'a putut fi votată de Parlament în sesiunea expirată.

O delegație a consiliului formată din d-nii Gh. Măreșcu, N. D. Chirculescu, I. Inuleț și I. Nistor va revizui aceste proiecte și anume: Codul Cooperației, Codul Muncii și Camera de Muncă.

Legile acestea odată revizuite vor fi depuse pe birourile Corpurilor Legiuitoare în primele zile ale sesiunii de toamnă și vor fi printre cele dintâi cari vor fi votate.

D. V. Brătianu a făcut apoi o expunere a modului cum urmează să fie alcătuit bugetul general al statului pe 1926 precum și bugetele ministerelor pe același an.

D. sa a rugat apoi pe colegii săi din guvern să înceapă în timpul verii să facă lucrările pregătitoare pentru alcătuirea bugetelor ministeriale pentru aceste bugete să fie gata la începutul lunii Septemvrie.

Acasta, întru: d-sa dorește să alcătuiască și bugetul general al statului mai de vreme, ca să poată fi votat înainte de 1 Decemvrie.

D. V. Brătianu a cerut asemenea colegilor săi să pună la punct chestiunea uniformizării salariilor funcționarilor de același grad, cari după legile de organizare ale diferitelor ministere, au salarii diferite.

La bugetele ministerelor pe 1926 aceste salarii vor fi uniformizate. Un șef de birou de ex. nu va avea același salariu la oricare din ministere.

Consiliul fiind sesizat de invitația făcută bisericii române de a participa la congresul bisericii creștine, care va avea loc la Stockholm, a hotărât să acorde fondurile necesare pentru ca biserica română să poată fi reprezentată la acest congres.

Și anume, va pleca o delegație formată din mitropolitul N. Balan al Ardealului însoțit de doi episcopi cari urmează a fi desemnați mai târziu.

D. I. Brătianu, președintele consiliului, a mulțumit apoi miniștrilor pentru munca depusă în cursul acestei luni și bogate legislații.

Accidentul camionului pompierilor

Azi dimineață s'a semnalat pe Bulevardul Regele Ferdinand un incendiu în prăvălia de sub Nr. 44. Incendiu a fost însă imediat izolat și stins de muncitorii cari lucrau în apropiere, astfel că pompierii, cari au sosit curând cu toate aparatele nu au mai avut nimic de făcut. La renașterea camionului cu tolușă al pompierilor venind în cale trenului orașului și manevrând spre a ocoli o ciocnire a luncat pe pavajul umed al străzii. Camionul a ajuns pe trotuar și lovit de șosea de gheretă cu fotografiile din fața prăvăliei fabricantului de mobile Laurențiu Lengyel a doborât ghereta. Camionul în urma manevrării a luncat însă fără să se răstoarne în mers ciocnindu-se de locomotiva acestuia. Camionul pompierilor a suferit avarii astfel că a trebuit să fie dus spre reparare la atelierele "Astrei". Din noroc, fiind oprit imediat atât trenul orașului cât și camionul nu s'a produs nici un accident de persoane.

Orele de serviciu la Siguranță

Cu începere de azi orele de lucru la serviciul de Siguranță din Arad vor fi de la 7 și jum. la 1 și jum. p. m. Penitenti se primesc numai de la orele 10—12.

Moarte misterioasă

Sâmbătă dimineață a fost transportată la Institutul de moaște dr. Albu, soția lui Izi dor Hammer. Aci s'a constatat că nenorocita femeie fiind gravidă a răzut victima unei operații criminale. Până seara nenorocita femeie a suferit, în urma deznădărilor făcute de către direcțiunea Institutului la Parchet s'au luat dispoziții pentru descoperirea și urmărirea moștei criminale.

Numele moștei criminale nu e încă cunoscut, deoarece nenorocita femeie nu i-a spus numele, ci a dat numai unele indicațiuni moștei care a fost găsită o dată la moarte în Institutul de moaște. După informațiile ce le avem, dl. comisar special Iacu, care conduce cercetările poliției și pe urmele criminale și arestarea ei e iminentă.

La Cinematograful de vară de pe malul Mureșului Marti și Miercuri se va reprezenta "Căsuțele se leagă în Ceruri" comedie de salon în 5 acte cu Tom Moore și Mabel Norman în rolurile principale. Ca adaus, "Ploua de dolari", burlesc american în 2 acte. Începerea reprezentației precis la 10 jumătate.

"Astra" și serbările dela Brașov

Comitetul central al "Asociației" dela Sibiu ne trimite spre publicare un apel către toți membrii activi și corespondenții ai secțiilor literare și științifice ale "Astra", din care extragem următoarele:

În zilele de 27—29 Iunie, a. c. se vor serbători, în orașul Brașov, 75 de ani de înființare a liceului românesc de acolo, a liceului "Andrei Șaguna".

Cine a urmărit, cât de cât, evoluția noastră culturală din ultimele decenii, nu poate trece fără de a sublinia din adâncă convingere importanța acestui așezământ cultural, întreținut la început din dăniile domnilor și neputărilor cu simț de responsabilitate socială. Treacănd în revistă pe cititorii liceului, mulți din îmbogățiri de război din ziua de astăzi ar putea lua exemplul de viață a sorii înaintașii culturale, spre binele tuturor.

Nu este oraș ardelean, am putea zice nu este nici sat, de unde să nu fi pornit, în decursul vremii, cel puțin un tânăr la școlile Brașovului. Aveam doar numai câteva licee românești — cele două mări își erau prea mult ca să le numeri pe dege — și eram o populație de peste 4.000.000 în foata monarhie austro-ungară.

Societatea noastră culturală, la botetul căreia așezăm Andrei Șaguna, a stat de naș, rostind credul culturii, vrea să ia și ea

parte, corporativ, prin secțiunile ei. Drept aceea vă rugăm să luați și dv. parte la "Sedinta festivă a secțiilor literare științifice ale Asociației Astra", care va avea loc sau Duminică, în 28 Iunie, în sala festivă a liceului, la ora 5 seara, sau — dacă ar ploua Sâmbătă — Luni, în aceeași sală la ora 10 și jum. a. m.

Programul serbărilor o puteți citi în ziarele noastre. Acolo veți afla informațiile necesare privitoare la excursia în "Poiană", la serenada (cu Găndeamul evocator de timpul tinereții) etc.

Comitetul Asoc. s'a îngrijit de conferențieri și oratori pentru festivalul nostru și pentru celelalte serbări (d-nii Vas. Goldiș, G. Bogdan-Duică, Dr. Sextil Pușcariu, dr. I. Lupăș, dr. Onis. Ghibă).

Înscririle și biletele de 75%, reducere pe C. F. R. Vă rugăm să le faceți și primiți direct dela direcțiunea liceului (biroul efortei școlare a liceului "A. Șaguna" Brașov).

Comitetul central al "Asociației".

Bibliografie

A apărut în editura: "CARTEA ROMANEASCA":
Grila lui Novac, ed. VI, revăzută de P. Dulja. — Preț 38'50 lei.

Parlamentul

Camera Sedinta de noapte dela 12 Iunie

Sedinta se deschide la orele 9.30. Președinte d. N. SIMIONESCU BARLAD, vice-președinte.

Pe banca ministerială sunt d-nii: O. G. Măreșcu, I. G. Duca, N. N. Săveanu, G. Tatărăscu, Tancred Constantinescu, general Moșoiu și dr. Angelescu.

Băncile Populare

Se ia în discuție proiectul din inițiativa parlamentarilor pentru modificarea unor articole din legea băncilor populare.

Vorbesc d-nii: VIRGIL MADGEARU, D. R. IOANITSCU și G. RADOVICI.

Proiectul se votează cu ușoare modificări.

Sedinta de dimineață dela 13 Iunie

D. N. SIMIONESCU BARLAD, deschide sedinta la orele 9.30, în prezenta d-lor miniștri I. G. Duca, N. N. Săveanu, N. D. Chirculescu și dr. C. Angelescu.

Se votează proiectul de lege pentru regularea plății datoriilor față de creditorii italieni.

La orele 10.15 d. prim ministru I. C. Brătianu își face apariția la incintă. Deputații aplaudă și ovacionează îndelung pe președintele consiliului.

D-sa citește mesajul de închidere a Camerei.

Message pentru închiderea Corpurilor Legiuitoare

Domnii Deputați, Prin lungile dezbateri care au pricinuit prelungirea acestei sesiuni ați îndeplinit o însemnată operă legislativă și ați continuat organizarea statului și unificarea regimului său legal.

În diferite ramuri ale instituțiilor publice și ale activității sociale, ați pus în aplicare principiile hotărâte de Constituție și ați înlesnit dezvoltarea lor.

Biserica ortodoxă română prin legea ei organică și prin înființarea patriarhatului și-a dobândit situația de stat și se cuvenea.

Legea administrativă îndeplinește o necesitate urgentă și mare a unității statului și a cerințelor sale de administrare. Ea este menită să consolideze temeiurile organizației noastre de stat și să dea putință vieții publice locale.

Prin noua lege a organizării judecătorești și prin legea de procedură, mersul justiției s'a înlesnit și activat; iar, prin consiliul legislativ s'a înființat așezământul care prin lucrările lui permanente v'a asigurat neîntârziata unificare a legislației generale a țării.

Prin organizarea Camerelor profesionale a C. F. R. și prin celelalte legi referitoare la

agricultură, comerț, industrie, muncă, comunicații și lucrări publice ați creat instituții și ați votat dispozițiuni via cerute de nevoile economice și sociale.

Bugetul tracic echilibrat, legea pensiilor, noua lege a Băncii Naționale, precum și diferitele măsuri prin care s'au putut regla datoriile din străinătate și împrumuturile pe grijă au continuat în chip fericit opera de îmbunătățire financiară începută în sesiunile trecute.

Acastă îmbunătățire a îngăduit ca fără noul împrumut să aordă credite considerabile în folosul culturii și a economiei naționale și mai deosebit acele necesare pentru oștire pe care sunt fericit a o vedea în toate împrejurările înconjurată de dragostea și soliditatea Domnilor Voastre.

Vă mulțumesc călduros pentru munca ce ați desfășurat și în această sesiune și pentru concursul pe care l-ați dat guvernului Meu.

Rog cerul să binecuvânteze opera Domnilor Voastre și să abia România sub așansa sa pază.

Eu declar închisă sesiunea prelungită a Corpurilor Legiuitoare.

Ferdinand

Urmează semnăturile membrilor guvernului.

Textul acestui mesaj a fost citit apoi și în sedinta Senatului.

Senatul

Sfârșitul sedinței dela 12 Iunie

Convenția cu Banca Națională

La redeschiderea sedinței se ia în discuție proiectul pentru ratificarea convenției dintre Stat și Banca Națională.

S'a continuat discuțiunea generală, discutând la care au luat cuvântul d-nii Liviu Măscu, Gh. Bănescu, din partea opoziției criticând convenția, iar d. Neacșu a citit cunoscuta declarație de opoziție a cetățenilor în această chestiune la Cameră.

D. VINTILĂ BRĂTIANU, ministrul finanțelor a explicat rolul pe care l'a avut Consiliul dirigint cu o așezare achimbată coranlor, menționând că fostul "arocag" al partidului național a lăsat o gestiune foarte dubioasă.

Sedinta de dimineață dela 13 Iunie

Sedinta se deschide la ora 9.30 sub președinția d-lui M. Pherekyde.

Pe banca ministerială d-nii Vintilă Brătianu, Tancred Constantinescu.

Convenția cu Banca Națională

Se continuă discuția generală asupra convenției dintre Stat și Banca Națională.

Instreinarea acțiunilor societății Arad-Cenădane

Tribunalul Arad respinge cererea cu privire la împedecarea instreinerii acestor acțiuni.

Căile ferate Arad-Cenădane se știe că au fost luate în anul 1923, de către Statul român dela societatea anonimă proprietară acestor căi ferate.

În chestia despăgubirii s'a ivit între societatea Arad-Cenădane divergențe, și până azi n'au fost soluționate. Societatea Arad-Cenădane a refuzat oferta de despăgubire și a ridicat pretenții peste valoarea oferită de Statul român.

Între timp guvernul a luat cunoștință de instreinează acțiunile societății Arad-Cenădane și pentru a împedeca aceste instreineri a făcut demersuri pe cale justiției.

Acțiunile sunt depuse la diferite bănci la Paris și Comisia de reparări a pus chestia pe aceste acțiuni, pentru a servi despăgubirile interaliate.

S'au și publicat în două rânduri licitații pentru vânzarea acțiunilor societății anonime Arad-Cenădane, dar neobținându-se

suma dorită, până acum acțiunile n'au fost vândute.

Guvernul român a autorizat parchetul din Arad ca să intervină pe cale justițiară cerând împedecarea instreinerii acțiunilor societății Arad-Cenădane, cari ajungând în mâini straine de sineînși înseamnă păgubirea în cea mai mare măsură a Statului român.

Tribunalul Arad a dezbătut în săptămâna trecută cererea parchetului Arad cu privire la împedecarea instreinerii acțiunilor societății Arad-Cenădane. Sentința în această cauză Tribunalul a pronunțat o însă numai azi, Luni, respingând cererea parchetului.

Se ceruse adevă împedecarea instreinerii acțiunilor în baza unei legi puse în aplicare în 1916 în vechiul regat.

Tribunalul a fost adevă de părere că legea pe care se bazează cererea parchetului nu se poate aplica în acest caz.

R.

INFORMAȚIUNI

Nouă școli în jud. Arad

La intervențiile repetate ale d-lui I. C. Georgescu Prefectul județului, s'a aprobat pentru comuna Răpsig — cumpărarea terenului contelui Karageorgevici imensă cu integritate par — în întindere de 600 jugăre. De notat că în curtea contelui se găsesc lemne de toate esențele, se pot fi întrebuințate pentru diferite construcții școlare și bisericești. Locuința și amenajată pentru școală, platindu-se pentru acest tot suma de 750.000 lei.

La comuna Berechiu, s'a aprobat de asemenea cumpărarea unei clădiri, fostă a societății Textile din Pâncota, care are în jurul ei două jugăre de pământ și un imensăvina de un jugăr. Pentru această avere a plătit suma de 200.000 lei, clădirea fiind amenajată pentru o școală cu trei sale de învățământ și locuința pentru învățător.

Pentru comuna Apateu s'a cumpărat un teren vechiu lung de 100 m. și lat de 12 m. urmând ca din cărămida, piatră și cărămizi extrase, să se ridice o școală cu două sale de învățământ și locuința pentru învățător.

Pentru congresul medicilor

Prim medicul orașului invită pe toți acei medici cari fac practică în teritoriul orașului Arad, și cari doresc să participe la Congresul Medicilor, ce se va ține la Iași în zilele de 5, 6 și 7 Iulie, să se anunțe la oficiul prim medic al orașului spre a obține etete cu reducere pe căile ferate. Vor obține etete și însoțitorii familiali ai medicilor.

Dela Asociația de Turism "La Drum", Arad

Membrii în comitetul de conducere sunt: I. G. Duca, a participa la sedinta comitetului, ce se va ține la Miercuri, în 17 Iunie, a. c. orele 19 în sala artiștilor dela Palatul Cultural.

Mult e dulce și frumoasă...

Traducerea diferitelor anunțuri în limba statului, ne umple sufletul de jale. Ca ceo fi păcătuit această limbă românească, să fie scutită în halul în care o vedem zilnic aligată pe strada? Știm că există în acest oraș un birou oficial de traduceri, dar n'am văzut nimic aligat într-o românească perfectă. Mai are acest oraș și un birou de aligaj. Care este rostul acestui birou, în afară de acela de-ași pune ștampila și de a încasa taxe?

Nu cred autoritățile noastre că aceste două birouri ar trebui să se controleze între ele, pentru perfecționarea traducerilor?

Publicăm mai jos o traducere fidelă a unui anunț teatral, să vadă toată lumea, cât de dulce limba românească în această traducere.

Luni, la 15 Iunie, 1925 în orele 9 seara. "Trecut munde vară" comedie în 3 acte de Schopflin Aladar.

Serbarea de Parc a Sinidicului Presei Române din Ardeal și Banat

Duminică, în 28 Iunie a. c. va avea loc în Pădurea Orașului o mare serbare de parc a Presei Române, care va fi o serbare a sezonului. Bilete de intrare se afla la Librăria Dinezană și "Concordia".

Expoziția Școlii Normale de fete

În ziua de 18 Iunie se va deschide — în localul Școlii Normale — de învățătoare din Bulevardul Dragălina — o foarte interesantă expoziție de lucru manual ca: țesături, desene, artă decorativă aplicată etc. Lucrurile expuse se vor vinde cu un preț foarte redus, fondurile adunate urmând a fi date ca ajutoare elevelor orfane și sărace ale școlii.

Având în vedere că întotdeauna producțiile acestei școli au multumit, pe deplin, pe cei cari au participat și în alte dăți la expoziții similare, nu ne îndoiim de sprijinul tuturor românilor locali.

Ultima oră

Conflictul italo-afganez

ROMA. — Între guvernele afgan și italian a izbucnit un conflict, din cauza că guvernul afganist, în anul trecut, a executat pe inginerul italian Pipeno, pentru omorul unui afganez, cu toată suma plătită, pentru care inginerul trebuia achitat. Președintele Mussolini a comunicat ambasadorului afganez, că pretinde satisfacție pentru acest fapt și anume: ministrul președinte afganez, cu trupele din localitate trebuie să salute stindardul italian, cerându și scuze pentru cele întâmplate.

Guvernul afganez are a restitui suma de omagiu și a plăti familiei, inginerului Pipeno 7000 lire sterline.

Solidaritatea franco-belgiană

BRUXELLES. — Guvernul belgian, a declarat în nota trimisă guvernului englez, că e de acord cu spiritul notei franceze, care se va adresa Germaniei.

Negocieri franco-spanioli

PARIS. — Negocierile franco-spanioli, s'au început ieri în Madrid.

Premiile Academiei

Petronius publică în ziarul „Vitorul” următoarele judecătoare rânduri:

„D. Profesor V. Păvan, care este unul din savanții noștri cei mai autentici și cei mai puțin șgomotosi în jurul persoanei sale, a propus Academiei, în calitate de nemuritor ei însuși ca să se poată premia operele acelea care nu au fost prezentate de autori lor, la premiile anuale. Academicianii ar avea dreptul inițiativei în ce privește distincția operelor meritorii.

Ideea este dreaptă și pornește dela considerații delicate sufletești. Academia organizându-se prin statutul ei organic premierea, implicit s-a asumat sarcina de a se face arbitru drept al producției culturale. Dar oare își exercită ea acest drept în chip deplin, atunci când nu judecă decât operele ce i-au fost prezentate?

Nu sunt, poate și autori cari din modestie, ori dintr-un sentiment de mândrie ce trebuie respectat, ori din teama neplăcerii unei jicniri, nu se prezintă la premii?

Dar pentru că nu se prezintă la premii, oare scriitorul încetează a fi scriitor, încetează a fi un factor cultural?

Academia deci dacă vrea să răsplătească

meritul real literar, nu trebuie să aștepte a fi solicitată, ci din proprie inițiativă să caute talentul și să-l încurajeze.

În al doilea rând, d. n. Păvan a propus ca premiile să fie majorate, în ce privește quantum-ul pecuniar. Este o cerere iarăși dreaptă. Dacă banii s-au depreciat, pentru motive ce scriitorii n-au căderea să le judece, nu este drept ca ei când sunt răsplătiți să primească în lei de azi, contravaloarea unei munci subtile, utile și rare.

Orice meseriaș își cere și obține, răsplata muncii lui de azi, cu o plată echivalentă scumpetii. Dece numai intelectualul productiv, chiar atunci când are norocul a fi premiat, să fie totuși plătit cu o sumă ridicolă, și disproporționată cu prețul lucrurilor de cumpărat?

Dacă Academia nu are fonduri gospodăriei comune la bogăție, care e statul, trebuie să vină în ajutorul marelui instituții înlesnindu-i opera ei culturală.

Și acum o alta observație de ordin marunt, dar cu utilitatea ei: Dece oare Academia cere 12 exemplare candidaturii la premii? Crede ea necesar, stabilirea unui impozit, sau ca trebuie o mică pedeapsă candidaturii ce bate la porțile ei aurite?

Economice.

Ungaria importă grâu ca să reexporte făină

BUDAPESTA. — Guvernul a hotărât să permită importul grâului și al orzului, liber de orice taxă vamală, cu scopul de a fi măcinat în Ungaria. După trei luni dela importare aceste cereale trebuiesc reexportate.

Situația concernului Stinnes

Berlin, 12. — Concernul Stinnes a fost salvat de faliment prin intervenția Reichsbankului, care a invitat băncile mari să participe la acțiunea de salvare, fără ca Reichsbankul să fi luat însă și asupra sa vreo obligațiune.

Passivul concernului Stinnes, cum anunță „Borsen Kourier”, ar fi de 155 milioane mărci aur, din cari 110 cu scadență scurtă, în Iunie și Iulie. Din pasiv 20 la sută sunt acoperite cu mărfuri, iar 20 la sută cu pretențiuni sigure, rămânând o datorie de 90 milioane.

Devizole și valuta.

Rador, 15 Iunie.		
	1000 lei	1000 lei
Berlin	12262.50	12262.50
Amsterdam	206.90	206.90
New-York	51512.50	51512.50
Londra	2502.50	2502.50
Paris	2500	2500
Milano	2032.50	2032.50
Praga	1527.50	1527.50

Budapesta	7255	7255
Belgrad	900	970
București	240	240
Varșovia	99	99
Viena	7250	7250

Cursul devizelor București pe ziua de 15 Iunie 1925.

	Cerută	Ofertă
Paris	10.55	—
Berlin	5160	—
Londra	1052	—
New-York	215.75	—
Italia	855	—
Elveția	41.95	—
Viena	30.40	—
Praga	6.40	—

	Cerută	Ofertă
Napoleon	790	—
Mărci	50	—
Leva	145	—
Lire otomane	112	—
Sterline	1035	—
Francezi	10.90	—
Elvețieni	41	—
Italiani	8.50	—
Drachme	370	—
Dinari	350	—
Dolari	214	—
Marca poloneză	40	—
Coroana austriacă	30	—
maghiară	30	—
cehoslovacă	6.30	—

SPORT

Evenimentele sportive de Duminecă

Arad, 14 Iunie.

Pe lângă programele obișnuite de fotbal, ziua aceasta și-a mărit însemnătatea prin inaugurarea velodromului de pe terenul C. A. Arad. La festivalul deschiderii au luat parte și oaspeții din Budapesta, care au ridicat nivelul sportiv al acestei inaugurări, prin performanțele superioare de care dispun, lăsând cu mult în urmă concurenții din localitate. Clubul Meteor se poate felicita pentru succesul avut și munca eroică depusă pentru amenajarea terenului său, cu scopul de a servi și ciclismul și a procura nouă distracții amatorilor de sport. Dăm aci atât rezultatele obținute de fotbal, atletism precum și ale concursului ciclist din localitate și aierea:

Football

Campionate

UCASP—Simeria

5:1

C. Muncitorilor (Arad)—Jiu

2:2

Universitatea—Cfr.

2:1

Victoria—C. Com. (KKASF)

7:1

Năzuința (Torekves)—Salonta

2:0

C. Salmer—Întelegera

2:1

Amicale

Unirea—TAC (Cat)

2:0

Brasovia—Olimpia (Br.)

2:0

Suedia—Finlanda

4:0

Uruguay—Viena

1:1

MTK—FTC (Campionat)

0:0

Atletism

Campionatele regionale Arad.

100 m. pl. 1 Glück (Atc.)

200 m.	1 Korom (Ucasp.)
400 m.	1 Korom (Ucasp.)
800 m.	1 Wild (Ucasp.)
3000 m.	1 Wild (Ucasp.)

4x100 Stafetă	1 Ucasp
800—400—200—100 m. st.	1 Ucasp
Disc. 1 David (Kac.)	43.10 m.
Greutate 1 David (Kac.)	13.52 record.
Salt lungime 1 Stefan (Aac.)	640 cm.
Salt înălțime 1 Stefan (Aac.)	180.5 cm. (record.)

Ciclism

Rezultatele concursului internațional dela velodromul Meteor

1000 m.	1 Pirity (Bp.)
	2 Mazak (Bp.)
	3 Velvort (Bp.)
2000 m. pe echipe	1 Budapesta
	2 Amie
	3 Meteor
5000 m. Motorciclete	1 Ianto (Arad)
	2 Molnar (Arad)
1000 m. sen.	1 Porosz (Bp.)
	2 Kaupert (Bp.)
	3 Roman 60 m. a.

Reuniunea Aradană de Patinaj

Publicăm mai jos condițiile concursului ptr. campionatul Regional de Lswn-Tennis; aranjat de „Reuniunea Aradană de patinaj” în zilele de 19, 20, și 21 Iunie 1915 pe terenul „Reuniunii” din parcul Eminescu.

1. Simpla Domni Campionatul Regional.
2. Simpla Doamne Campionatul Regional.
3. Dublu Domni Campionatul Regional.
4. Dublu mixt.
5. Concursurile pentru fete până la 18 ani.
6. Concursurile pentru băieți până la 18 ani.

Învățătorii vor primi medalie de argint de bronz mare de bronz mic.

La concurs se vor lua de normă regulile de concurs Lawn-Tennis în vigoare a FSSR. Pot participa toți jucătorii amatori din Regionala Arad legitimați și FSSR.

Taxele de înscriere pentru punctele 1, 2, 3, 4 este de 100 lei de persoană iar pentru punctele 5 și 6 de 80 lei.

Termenul înscrierii este 17 Iunie 1925 până la orele 18. Înscrierile și taxele de înscriere se vor trimite pe adresa lui Casierul Dl. Carol Szekely la Arad, parcul Eminescu. Înscrierile sosite fără taxă de înscriere nu se vor lua în considerare.

Tragerea la sorți se va face în 18 Iunie 1925 seara la orele 18 pe terenul Reuniunii din parcul Eminescu. Pentru înscrierile sosite în timpul dintre termen și tragere la sorți se va solvi taxa dublă.

Concursurile se vor începe zilnic la orele 4 p. m. comitetul în caz de nevoie putând a ordona ținerea concursurilor singurative și laiaze de masă.

Ordinea numerilor de concurs se va stabili de către comitet prin tragere la sorți.

Arad, la 4 Iunie 1925.

Comitetul de tennis al Reuniunii de patinaj din Arad.

HADY ANTAL director. GITTA AUGUSTIN președinte.

Se caută pentru Fabrica „VULCU” din loc. Str. Colonel Paulian No. 10 (lângă gară)

ucenici cu plată, ziuași și fete ca lucrătoare.

A se prezenta tot acolo. (1295)

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Plecarea:

Oradia-Mare	personal	320
Curtici	personal	030
Pecica	personal	530
Timișoara	personal	110
Teiuș	personal	455
Oradia-Mare	accelerat	620
Brad	personal	720
Curtici	accelerat	610
Curtici	personal	520
Pecica	personal	800
Curtici	personal	720
Timișoara	personal	611
Jimboalia	personal	1000
Oradia-Mare	personal	1027
Brad	personal	1114
Teiuș	personal	1208
Timișoara	personal	1030
Săvârșin	personal	1350
Pecica	personal	1402
Curtici	personal	906
Otlaca	personal	1444
Curtici	expres	2337
Timișoara	accelerat	1923
Brad	personal	1615
Jimboalia	personal	1600
Teiuș	expres	704
Curtici	personal	1724
Pecica	personal	1850
Brad	accelerat	1910
Timișoara	personal	1230
Oradia-Mare	personal	2130
Teiuș	personal	2108
Timișoara	personal	1630
Teiuș	accelerat	035

Sosirea:

Teiuș	accelerat	320
Timișoara	personal	030
Curtici	personal	530
Jimboalia	personal	110
Săvârșin	personal	455
Pecica	personal	620
Brad	personal	720
Timișoara	personal	610
Teiuș	personal	520
Brad	accel. mot.	800
Oradia-Mare	personal	720
Curtici	personal	611
Timișoara	personal	1000
Curtici	personal	1027
Pecica	personal	1114
Otlaca	personal	1208
Timișoara	accelerat	1030
Teiuș	expres	1350
Brad	personal	1402
Curtici	expres	906
Pecica	personal	1444
Teiuș	personal	2337
Curtici	personal	1923
Timișoara	personal	1615
Oradia-Mare	accelerat	1600
Oradia-Mare	personal	704
Jimboalia	personal	1724
Curtici	personal	1850
Timișoara	personal	1910
Pecica	personal	1230
Brad	personal	2130
Teiuș	personal	2108
Oradia-Mare	personal	1630
Curtici	accelerat	035

Cale Ferate Arad-Podgoria

Valabil dela 31 Maiu 1925

Mersul trenurilor

Trenuri de persoane						Trenuri de persoane								
2	4	6	8	10	Klm.	Arad - Ghioroc								
cu clasa I și III a								cu clasa I și III a						
510	800	1130	1440	1900	—	PL	Arad	Sos.	715	957	1334	1644	2104	2246
514	804	1134	1444	1904	1-1	↓	Arad C. F. R.		712	954	1331	1641	2101	2243
							Halta 1							
							" Micălaca nouă							
521	811	1141	1451	1911	2-5		Micălaca		705	947	1324	1634	2034	2239
530	820	1149	1459	1919	6-7		Glogovaț		657	936	1316	1626	2046	2225
539	829	1159	1509	1929	11-6		Măndruțoc		647	929	1306	1616	2036	2218
							Halta Măndruțoc-Cicir							
544	834	1204	1514	1934	12-9		Cicir		641	924	1301	1611	2031	2211
553	843	1213	1523	1943	16-3		Sămbăteni		632	915	1292	1602	2022	2203
604	854	1224	1534	1954	21-4		Ghioroc C. F. R.		621	904	1241	1551	2011	2153
							Halta 3							
607	857	1227	1537	1957	22-3	Sos.	Ghioroc piața	PL	617	900	1237	1547	2007	2131
Trenuri de persoane						Trenuri de persoane								
102	104	106	108	110	Klm.	Ghioroc - Pâncota								
cu clasa I și III-a								cu clasa I și III-a						
617	900	1237	1547	2007	—	PL	Ghioroc piața	Sos.	606	858	1228	1538	1958	
622	904	1242	1552	2012	1-1	↓	Cuvin		602	855	1224	1534	1954	
							Halta 5							
							" 7							
631	912	1251	1561	2021	4-7		Covășin		555	847	1215	1525	1945	
							Halta Covășin com.							
							" 8							
							" Sa							
							" 9							
							" 9a							
							" 10							
650	928	1310	1620	2040	11-5		Poala muntelui		531	831	1150	1506	1925	
65	936	1318	1628	2048	13-6		Halta 12		525	823	1147	1457	1917	
							Sirfa							
707	945	1327	1637	2057	16-5		Halta 13							
712	950	1332	1642	2102	19-9		" 14		510	814	1138	1448	1908	
718	956	1338	1648	2108	20-7		Orășu		511	809	1133	1443	1903	
							Măscu		505	803	1127	1437	1857	
							Pâncota gara							
							Halta 16							
722	1000	1312	1652	2112	22-2	Sos.	" piața	PL	500	758	1122	1432	1852	
							Pâncota comuna							
Trenuri de persoane						Trenuri de persoane								
202	204	206	208	210	Klm.	Ghioroc - Radna								
cu clasa I și III-a								cu clasa I și III-a						
617	900	1237	1547	2007	—	PL	Ghioroc piața	Sos.	606	858	1228	1538	1958	2160
						↓	Halta 17							
							" 18							
							" 19							
625	907	1245	1555	2015	2-3		Miniș		558	850	1222	1532	1952	2144
							Halta 21							
							" 22							
635	916	1255	1605	2025	5-4		Panliș		548	841	1212	1522	1942	2135
							Halta 23							
643	924	1303	1613	2033	9-1		Barațca		540	833	1204	1514	1934	2127
							Barațca - halta							
651	930	1311	1621	2041	10-0		Cladova		532	827	1156	1506	1926	2127
							Halta 25							
							Radna comuna							
702	940	1322	1632	2052	13-9	Sos.	Gara C. F. R.	PL	520	816	1144	1454	1914	2110
							Radna gara							

Acest tren circula numai în zilele de Duminică și următoarele zile de sărbători: 1, 6, 11, 20, Iunie; 6, 15, August; 8, 22, Septembrie.